ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΤΕΤΑΡΤΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 2025

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Accipe nunc quid postea Nasīca fecerit. Paucis post **diēbus** cum Ennius ad Nasīcam venisset et eum a ianuā quaereret, exclamāvit Nasīca **se** domi non esse, etsi domi erat. Tum Ennius indignātus quod Nasīca tam aperte mentiebātur: «Quid?» inquit «Ego non cognosco vocem tuam?» Visne scīre quid Nasīca responderit? «Homo es impudens. Ego cum te quaererem, **ancillae** tuae credidi te domi non esse; tu mihi ipsi non credis?»

……

Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperītos avertunt et praecipites agunt. Tu illum premi putas **malis**? Utitur! Non ex ebore tantum Phidias sciēbat facere simulacra; **ex aere** quoque faciēbat. Si marmor illi obtulisses, si viliōrem materiam, fecisset tale, quale ex illā fieri optimum posset. Eōdem modo sapiens virtūtem, si licēbit, in divitiis explicābit, si minus, in paupertāte.

……

Α1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων: «**Accipe nunc … quid Nasīca responderit?»** και **«Sapientem nec paupertas … fieri optimum posset».**

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Β1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (**Σ**) ή Λανθασμένες (**Λ**):

1. Ένα από τα χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής λογοτεχνίας είναι η ανάμειξη χρονικά διαφορετικών προτύπων.
2. Ο Ιούλιος Καίσαρ εγκαινιάζει στη Ρώμη την *ιστορική βιογραφία*.
3. Η *Αινειάδα* του Βεργιλίου αναγνωρίστηκε εξαρχής ως το εθνικό έπος των Ρωμαίων.
4. Στον Οράτιο ανατέθηκε από τον Αύγουστο η σύνθεση του *Ύμνου της Εκατονταετίας* (*Carmen saeculare*).
5. Ο πιο πνευματώδης και ελευθερόστομος από τους ρωμαίους ελεγειακούς ποιητές ήταν ο Τίβουλλος.

Μονάδες 10

Β2. Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις της **Στήλης Α** με τις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της ελληνικής της **Στήλης Β.** (Στη **Στήλη Β** δύο λέξεις περισσεύουν).

Στήλη Α	**Στήλη Β**
1. domi	**α.** απόγνωση
2. cognosco	**β.** πείρα
3. imperītos	**γ.** πρωινός
4. agunt	**δ.** δωμάτιο
5. premi	**ε.** αγωγή
	στ. ένδυμα
	ζ. πρέσα

Μονάδες 10

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

diēbus : τη δοτική πτώση στον άλλο αριθμό
aperte : τους άλλους **δύο** βαθμούς του επιρρήματος
vocem tuam : τη γενική πτώση στον άλλο αριθμό
impudens : την αφαιρετική πτώση στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό
mihi ipsi : την ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό
ebore : την κλητική πτώση στον ίδιο αριθμό
simulacra : την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
viliōrem : τους άλλους **δύο** βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
tale : την αιτιατική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό
optimum : τον συγκριτικό βαθμό του επιρρήματος
Eōdem : τη γενική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό

Μονάδες 15

Γ2α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τους **τρεις (3)** τύπους **αποθετικών ρημάτων** που υπάρχουν στα δύο αποσπάσματα (μονάδες 3). Στη συνέχεια, να γράψετε τις **μετοχές ενεστώτα** στην ονομαστική ενικού, στο θηλυκό γένος (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

Accipe : την αφαιρετική στο σουπίνο
fecerit : το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
venisset : τη δοτική του γερουνδίου
exclamāvit : το α΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα, στην ίδια φωνή

credis : τη μετοχή του παρακειμένου στην ονομαστική ενικού, στο ουδέτερο γένος
agunt : το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ενεργητική περιφραστική συζυγία, στο αρσενικό γένος
putas : το απαρέμφατο του ενεστώτα στην παθητική φωνή
sciēbat : το απαρέμφατο του παρακειμένου στην ίδια φωνή
posset : το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα

Μονάδες 9

Μονάδες 15

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

diēbus: είναι ..... στο .....
se: είναι ..... στο .....
ancillae: είναι ..... στο .....
malis: είναι ..... στο .....
ex aere: είναι ..... στο .....

Μονάδες 10

Δ1β. **«Si marmor illi obtulisses, fecisset tale»**: Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (εκφορά και είδος) (μονάδες 3) και να τον μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή για το παρόν-μέλλον (μονάδες 2).

Μονάδες 5

Μονάδες 15

Δ2α. Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

i. «Accipe nunc quid postea Nasīca fecerit».

ii. «Exclamāvit Nasīca se domi non esse».

iii. «Visne scīre quid Nasīca responderit?».

Μονάδες 6

Δ2β. **«Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperītos avertunt»**: Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 9

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους / τις εξεταζόμενες)

1. **Στο εξώφυλλο** να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. **Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω** να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. **Στην αρχή των απαντήσεών σας** να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση**. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Fortuna bona!
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ